

Honderd jaar KLEUTER-ONDERWIJS

Is het een vlucht uit de werkelijkheid? Of heb ik er bij tijd en wijle behoefte aan mezelf duidelijk te maken, dat niet *alles* in onzen tijd achteruitgang beteekent? Ik durf het niet te zeggen, doch het feit staat vast, dat ik me gaarne af en toe verdiep in verhalen, die een eeuw of langer terug voorvielen; in artikelen en illustraties, die het leven van onze voorouders uitbeelden. Zoo geviel het, dat ik onlangs een boek doorbladerde, waarin onder meer iets verteld werd over het onderwijs, zooals het honderd jaar geleden gegeven werd; waarin aanhalingen stonden uit kinderlectuur van dien tijd; waarin afbeeldingen voorkwamen van kinderspeelgoed, zooals men toen voor de jeugd geschikt achtte.

Wat de lectuur betreft — één der auteurs zegt ervan: „Trouwens, uit de kinderliteratuur van die dagen blijkt, hoe de volwassenen het kind, dat alle kinderlijke, spontane eigenschappen behoorlijk had weten weg te werken en dat in onze oogen dien-tengevolge slechts een wangedrocht is, als het summum van kinderlijke voortreffelijkheid beschouwden.”

En de scholen voor deze voortreffelijke jeugd? We kunnen ons moeilijk meer indenken, hoe het mogelijk was, dat men de opvoeding van zijn kinderen toevertrouwde aan menschen, die hiervoor vaak zoo weinig geschikt waren, en dat de schoollokalen spotten met ieder begrip van hygiëne. In het bijzonder geldt dat van de bewaarscholen, die werkelijk niet anders waren dan „bewaarplaatsen” van de zeer jonge kinderen. De juffrouwen, die er het toezicht hielden, konden soms niet eens schrijven! Een honderd jaar geleden werden er b.v. in Amsterdam wel pogingen gedaan om verbetering in den toestand te brengen, doch volgens onze begrippen ontbrak er nog veel aan. Doch dan hooren we ineens den naam „Fröbel.” En er rijst voor onze oogen op een beeld van wat de „bewaarschool” nu is. In de eerste plaats geen „bewaar” school meer, doch een inrichting van voorbereidend onderwijs. Prettige lokalen, lage banken, vaak zelfs stoeltjes om eveneens lage tafeltjes; aan de wanden fleurige platen; kindertjes, die zingen of bouwen, knippen of plakken, en die vóór alles *kinderen* zijn en blijven. Begrip bij het onderwijzend personeel van wat een kind toekomt; een

goed-geregelde opleiding. . . . En ook in die inrichtingen, die nog met recht „kinderbewaarplaatsen” heeten, omdat de kinderen er worden ondergebracht en verzorgd terwijl de moeder uit werken is, een nieuwe geest, al was er niet altijd en overal geld voor een nieuw gebouw.

Ik ga u niet de levensgeschiedenis van Fröbel vertellen of een inleiding houden over zijn ideeën. Dat zou te veel plaats vergen. Doch wel wil ik u even meedeelen, dat er een Fröbelherdenkings-comité is opgericht en er allerlei plannen in voorbereiding zijn. Sommige daarvan zijn waarschijnlijk voornamelijk voor de vakmensen bestemd, zooals het congres, dat waarschijnlijk te Amsterdam zal gehouden worden.

Doch er zijn ook voorbereidingen gemaakt voor een tentoonstelling. „Honderd jaar kleuteronderwijs” is de naam. Er zullen ook daar af en toe lezingen worden gehouden en op Woensdag- en Zaterdagmiddagen worden demonstraties

gegeven van kleutergymnastiek en rhythmiek. Er zal 'n bibliotheek zijn met de oude werken van Fröbel en met nieuwere paedagogische lectuur. Tenslotte lag het in de bedoeling, dat er ook in verschillende steden van ons land plaatselijke comités zouden worden opgericht. Ik vermoed zoo, dat er hier en daar dus ook wel iets gedaan wordt, dat voor de ouders belangrijk en interessant zal zijn.

In elk geval mogen wij, moeders, wel een dankbare gedachte wijden aan de nagedachtenis van den man, die zulk een groot kindervriend was en zooveel voor het kleuteronderwijs heeft beteekend. Zelfs als onze kinderen nooit een kleuterschool bezochten of bezoeken, hebben we hem nog dankbaar te zijn. Want ideeën als de zijne werken door, veel verder dan men vaak vermoedt. En daarvan plukken we de vruchten, soms zonder dat we ons bewust zijn, aan wien we ze te danken hebben. Het Fröbelherdenkings-comité wil ons herinneren aan den man, wien onze dank toekomt; laten we, onder de moeilijke omstandigheden, waarin we thans leven, zijn zegenrijk werk niet geheel vergeten!

J. M. W.-W.

